حارث فيضي .

رهبر املا

شول اصولده برنيچه سنه‌لر املا تعليم ايديلوب فائده‌سی
بالتجربه كوريلدكدن صوكره نشر قيلندی .

۱۹۰۶ هم ۱۹۰۷ سنه‌لرنده قزانده معلم‌لر جمعيتی طرفندن
قبول ايتلگانگه كوره توزاتيلوب هم آرتدريلوب
ايكنچی مرتبه باصلدی .

ناشری :
صباح كتبخانه‌سی
قزانده

خاريطونف مطبعه‌سی
قزان .

Лито-Типографія И. Н. Харитонова. Казань.

﴿ برایکی سوز ﴾

هر تلنك اوزینه مخصوص قواعدی وبو قواعد دائره‌سنده بالالرغه درست یازو یازمقنی کورستکان رساله‌لری بولدیغی حالده لسانمزده بوکبی رساله‌لر حاضرگه قدر کورنمدی.

اصول جدیده ایله بالالر اوقونلمغه باشلانغاندن بیرلی هرحرفنی آغز طوتروب ایتکاچ آغزدن چقغان حرفلرنی یازارغه اوگراتلسه‌ده بالانك اوزتلی برله سویله‌گان سوزلرینی درست یازارغه‌اوگراتلمیدر.

بوجهتله بر بالاغه ولو اصول جدیده مکتبنده اوقوغان بولسون اوزینك سویله‌گان سوزینی یازارغه‌ایتلسه شبهه‌سز خطا یازاچقدر.

مثلا: مکتبده بر بالانك باشینه ایکنچی‌بالا صوقغان بولسه شول اشنی برنچی‌بالا آناسینه سویله‌گانده «انکای بگن مکتبته بر مالای باشقه صوقطی» دیب ایته‌چك وشول سوزلرنی یازارغه قوشلسه شول رسم خط ایله یازاچقدر شول عباره‌لرنك خطالری قواعد ترکی بلگانلرگه ویاخود یازو ایله کوب مشغول بولغانلرغه معلوم اولدیغی کبی شول رساله بوینچه تعلیم کورگان بالالرغه‌ده معلوم اولاچقدر.

اما دیه‌چکسڭزکه مکتبته دیوب ایتلگان سوزنی مکتبده، صوقطی دیگاننی صوقدی یازمق حضرت علی رضی الله عنه ویاخود عبد الرحمن الجرجانی رحمة الله علیه طرفلرندن وضع ایدلگان برقاعده دگل نیچك یازارغه‌ده یاری.

ای معترض! اوّلا سزگه دیرم‌که مشار الیهما بزنك لسانمز ایله سویلاشکان بولسه‌لر ایدی شبهه‌سز قواعد وضع ایتکان بولورلر ایدی.

ثانیا: تاتارچه سوزلرنی نیچك‌ده یازارغه‌یاراسه‌ده عربچه‌سوزلرنی‌ده نیچك یازسه‌ق شولای یاریمی؟

بیك کوب شاکردلرگه تصادف ایتدم‌که اون اون بش سنه مدرسه‌ده یاتوب علوم عربیه تحصیل ایتدکلری حالده مجرد اصول املا کورمدیکلرندن وطن، علم، وظیفه، طالع، مشکل وسائر سوزلرنی

(واطان، واضيفه عيلم طاليع موشكيل) صورتنده يازمقده‌درلر.

صرف ونحوعربی تحصیل اینكان شاكردلرمز بویله یازسه یالـگز تحصیل ابتدائی ایله قالغان بالالرنك نیچك‌یازاسینی سز توشونـگز.

فی الواقع صرف ونحونی یاخشی تحصیـل ایتوب کتب عربیـه مطالعه‌سیله وعربی عباره‌لر تحریریـله اشتغال اینـكانلر ایچون مذكور خطالردن قورتلمق ممكن ایسه‌ده تحصیل ابتدائی برله گنه قالغانلرغه عربی كلمه‌لرنك املاسینی بلدرمك ممكن بولماسمی ایكان دیوب اوشبو رساله‌نی ترتیب‌ایتوب فائده‌سینی بالتجربه کوردکدن صوڭره طبع‌ونشرینه جسارت ایتدم.

بورساله‌ده توبانده یازیلغان اخطارلر بوینچه قاعده‌لرنی اوگراتدكدن وآڭلاتدقدن صوڭره املا ایچون یازیلغان جمله‌لرنی ایتوب طوروب شاكردلردن یازدرمق بعده تصحیح ایتمك لازمدر.

معلمنك وقتی بولماسه ایتوب طورمق وظیفه‌سینی شاكردلردن برسینه حواله ایتسه‌ده اولور.

شاكردلرنك یازولرینی تصحیح ایتكان وقتده هرقاعده‌گه مناسب سؤاللرنی شاكردلردن صوراب جوابلرینی‌ده اوگراتمك لازمدر.

بو خصوصده عقلیمه کیلـگان اخطارات بوندن عبارت اولـوب نقصانلرینك اكمالینی معلم افندیلرنك فراستینه حواله ایدرم.

حارث فیضی.

بسم الله الرحمن الرحیم

بالالرغه آغزدن چقغان حرفلرنی یازارغه اوگرانکاچ آلله کورساتیله‌چك درسلر (§) بوینچه املا تعلیمینه باشلامق تیوشدر.

§ — ۱

لسانمزده (۳۲) حرف بار بونلرنك یکرمی دورتیسی هر ایکی یاغندن قوشوب یازمق ممکندر بونلرغه **(حروف متصله)** دیرلر.

حروف متصله شونلردر:

ب پ ت ث ج چ ح خ

س ش ص ض ط ظ ع غ

ف ق ك ل م ن ه ى.

سکزی اوك یاغندنغنه یعنی اوزندن اوّل کیلگان حرفکه گنه قوشلوب یازیلا، اوزندن صوك کیلگان حرفکه قوشلمی بونلرغه **(حروف منفصله)** دیرلر.

حروف منفصله شونلردر:

ا د ذ ر ز ژ و لا.

§ — ۲

لسانمزده اوچ تورلی کاف بار: برنچیسی کتاب، کورمك، مکتب کلمه‌لرنده بولغان کاف کبی، بوگا **(کاف عربی)** دیرلر.

ایکنچیسی: اوگز، گل، گناه کلمه‌لرنده بولغان کاف کبی بوگا **(کاف فارسی)** دیرلر.

اوچنچیسی: صوگره، سنڭ دیگز کلمه‌لرنده بولغان کاف کبی، بوگا **(صاغر کاف)** دیرلر.

یازیلولری: کاف عربی (کـ ك) صورتنده، کاف فارسی اوستنده برصزق ایله، (گـ) صورتنده، صاغر کاف اوستنده اوچ نقطه ایله (ݣـ) صورتنده یازیلورلر.

§ — ۳

برنچی قاعده: بر سوزده قوشوب یازو ممکن بولغان حرفلرنی بر برسینه قوشمق تیوشدر، آیروب یازمق خطادر. اما ایکی کلمه‌ده بولغان حرفلر بربرسینه قوشلمازلر. (۱)

املا:

بالتا. قالپاق. چانا. تویمه. پچاق کوزگی. قاربوز. قاون. افلیسون. لیمون. قولباو. بلازیك. یوزوك. کرپك. قاش. کالوش. کاوش. چیتك. آقچه. صاتوچی. آلوچی. یازوچی. کامزول. کازاکی. کارانداش. آبزی آبی، خاتون. باش. موین. کوز. قولاق. بورون. لامپا. بورك.

قالپاقنڭ چوغی. چانانڭ ترته‌سی. ایتسکان سوز آتقان اوق. کوب یشاغان کوب بلمز. کوب یوروگان کوب بلور. قاراما اوزینه قارا سوزینه.

---

(۱) **اخطار**: بو قاعده‌نی بالالرغه بیکله‌توب آل‌ما، چال‌ما، بال‌آوز صورتنده یازمق خطا، آلما، چالما، بالاوز صورتنده یازمق لازم بولدیغنی کورسه‌تدکدن صوگره توبنده‌گی کلمه‌لرنی برر برر ایتوب شاکردلردن یازدرمق تیوشدر. بعده دفترلرینی قاراب یا گلشلری بولسه اوزلرینه کورسه‌توب تصحیح ایتمك لازمدر.

سوءاللر : بالتا دیگانده لامنی تادن آیروب یازارغه یاربمی ؟ بالتا دیگانده نیاچون الفنی لامغه قوشمادیگز. (۱)

§ — ٤
حرکهٔ حرفیه.

هربر حرف یا حرکه‌لی بولور ویا حرکه‌سز بولور. حرکه اوچدر: اوست، آست، اوترو کوب سوزلرده اوستلی حرفدن صوگره الف یاایسه های رسمیه یازیلور' بر حرفنی اوستلی اوقوتمق ایچون یازیلغان هاغه (**های رسمیه**) دیرلر. های رسمیه حروف متصله کبی اوزندن صوگره کیلگان حرفکه قوشلماز . آستلی حرفدن صوگره (**ی**) ؛ اوترولی حرفدن صوگره برواو یازیلور. اوتکان درسده یازیلغان سوزلر کبی آنك ایچون واو، یا، الف، های رسمیه حرفلرینه (**حروف املا**) یاخود (**حرکهٔ حرفیه**) دیرلر. اما کوب سوزلر باردرکه حرکه‌لی بولدیغی حالده حروف املا یازیلماز بوندای سوزلر کوبراك عربچه بولا توبنده یازیلغان کلمه‌لر کبی.

سوءاللر: حرکه نیچه‌در؟ آنلر نیلر؟ آستلی حرفدن صوگره قایسی حرف اوستلی حرفدن صوگره قایسی حرف، اوترلی حرفدن صوگره قایسی حرف یازیلور؟ های رسمیه نه‌در؟ (حروف املا) دیوب قایسی حرفلرنی ایته‌لر؟ اسانمزده هر بر سوز حروف املا ایله یازیلامی؟

§ — ۵
کوچروب یازارغه

ابوبکر. عمر. عثمان. علی. حسن. حسین. عارف. فاتح. محمود. یعقوب. اسمٰعیل. اسحاق. شامل. کامل. مسعود. حیدر. شاکر. حمزه. صفا. مکتب. مدرسه. قلم. خلیفه. پیغمبر. کتاب. مسلمان. قرآن. دفتر. مکتوب. محسن. احسان. انسان. محنت. غربت. مأمور. علامت. مکه. مدینه. شنبه. یکشنبه. دوشنبه. سهشنبه.

---

(۱) اخطار: باشقه کلمه‌لرده دخی بوکبی سوءاللر ایراد ایتمك تیوشلیدر.

چهارشنبه. پنجشنبه. جمعه. حق. علم. حلم. نهایت. زمان. سکوت. دنیا. آخرت. کمال. دین. فقیر. پادشاه. حکومت. لازم. مخصوص. (۱)

٦ — §

املا :

علمنڭ کمالی حلم ایله نهایت بولور. یاشلق زمانینی بوش اوزدرمق انسانلق توگلدر. سکوت ایتکان مرادینه یتکان. دنیا آخرتنڭ ایگنلکیدر. حق سوزنی قبول ایتمك لازمدر. فقیرلك عیب توگل اما یالقاولق عیب. حکومت مأمورلرینڭ اوزلرینه مخصوص علامتلری بولا.

احسان ایزگولك قیلوچی دیمكدر. هرمحنتنڭ برراحتی بولا.

٧ — §

ایکنچی قاعده: قایدن، کمدن، نرسه‌دن سوءاللرینه جواب بولغان کلمه‌لرنڭ آخرنده ایتلگان دال ایله نون آراسینه الف ویاخود های رسمیه یازیلماز.

اما بوسوءاللرگه جواب بولماغان کلمه‌لرده حروف املادن بریسی یازیلورغه تیوشلیدر. ایدان، شمعدان، چومادان، زندان کلمه‌لری کبی.

املا :

عمردن بالتا آلدم. قاون قاربوزدن تملی بولا. بو کون مدرسه‌دن چقمادم. بازاردن چالمالق آلدم. احمدنڭ قلمی عمرنڭ قلمندن اوزونراقدر. کوبنی کوتکان آزدن قوری قالغان. پومالا قلدن بولا. آلتی‌یاشار یولدن‌قایتسه آلتمش یاشارکورشه کیلسون.

---

(۱) **اخطار** : اوشبو کلمه‌لرنی کوکلدن یازارغه اوگراتکاندن ومعنی‌لرینی بلمك لازم بولغان کلمه‌لرنڭ معنی‌لرینی بلدرگاندن صوڭره (§ ٦) ده اولان جمله‌لرنی املا ایتدروب یازدرمق لازمدر.

سوءاللر: یولدن دیگانده دال ایله نون آراسینه الف قویوب (یولدان) صورتنده یازارغه یاریمی؟ یولدن دیگان سوز منکور اوچ سوءالنك قایسینه جواب بولادر؟ (یولدن) صورتنده یازارغه یاریمی؟ قلدن بولا دیگانده نونني باغه قوشوب (قلدنبولا) صورتنده یازارغه یاریمی ؟.

۸ — §

(ط) حرفی

لسانمزده مستعمل (ط) ایله سویلانگان کلمه‌لرنی، عربچه بولماسه (ت) ایله یازمق جائزدر. شولای بولسه‌ده کوبراك محررلر طرفندن (ط) ایله یازیلغان ترکچه کلمه‌لرگه دقت ایتمك لازمدر. بونك ایچون (ط) ایله یازیلا طورغان ترکچه، عربچه کلمه‌لرنك بعضلری توبنده کورسه‌تلمشدر.

(ط) ایله یازیلووی تیوشلی مصدرلردن بعضلری:

طولمق، طوکمق، طایمق، طالاشمق، طارتشمق، طارامق، طایانمق، طوغریلامق، طوغمق، اوطورمق، طورمق، طوزدرمق، طوغلامق، آطمق، باطمق، طاشلامق (۱)

۹ — §

املا:

قش کوننده صولر طوکه‌در. آولده طوره طورغان کشی برله شهرده طوره طورغان کشی آراسنده کوب آیرما بولادر. آدملر برله طالاشو بیك ناچار اشدر. ناچار اشلرنی طاشلاو تیوشلیدر. طوغری سوزلی کشی هرکم قارشنده قدرلی والوغ درجه‌لی بولادر.

۱۰ — §

(ط) ایله یازیلووی تیوشلی ترکیچه سوزلردن بعضلری:

طوزان، طوپراق، اوطون، طاغ، طاش، طامر، طاتلی، طش، طاقر، طابقر، طای، بالطه. ملطق، پولاط، طولا، طش، طاری

---

(۱) **اخطار:** یوقاروده منکور مصدرلرنك مشتقاتی دخی (ط) ایله یازیلدیغینی آڭلاتمق تیوشدر.

بوطقا' طوقز، اوطز، یرطق، طوقران، طوقسان، طاراق کبی سوزلردر.

۱۱ — §

املا:

آچدن قازان آصدرما طوگغاندن اوطون چابدرما! ملطق طاوشی بالالر ایچون ضررلیدر. یکرمی طوقزدن صوگ اوطز بولادر. طاشدن پولاطلار صالالر. طولا یوندن یاصالادر. بلطر دیوب اوزغان یلنی ایته‌لر. طاری یارماسندن بوطقا پشره‌لر. حرما طاتلی جیمشدر.

۱۲ — §

(ط) حرفی برله یازیلا طورغان عربچه سوزلردن بعضلری:

طاهر (پاك). طهارت (پاکلك). اطاعت (بویصونمق). افطار. مطالعه (کتاب قارامق). مطبعه (کتاب باصا طورغان یر). طبع (کتاب باصو). طالع (بخت). قطعه (کیساك) طرف (یاق). طمع (حریص اولمق). خطبه. خطیب (خطبه اوقوچی). وطن (طوغان یر). طریق (یول). قطع (کیسمك). اعطا (بیرمك). طوفان.

۱۳ — §

املا:

طهارت آلدم نماز قیلدم. اویقو (یقو) بالدن طاتلی. طاهر اوطون کیسه. کتاب آلدم. وطننگ محنتی غربتنگ راحتندن آرتق کوریله. یاخشی سوز بالدن طاتلی بولا. طالع ایله بخت ایکیسی بردر. افطار قلدرمق لازمدر. اطاعت قوشقان اشنی اشله‌مك دیمکدر. طوزان طوپراقنگ اوواغیدر. آز طمع کوب زیان قیلور. بو اورام بیك طار ایکان.

سوءاللر: طوزان دیگان سوزنی (ت) ایله یازارغه یاریمی؟ اطاعت دیگان

سوزنی (اتامت) صورتنده یازارغه یاریمی ؟ بالدن دیگان سوزنی نی ایچون (بالدان) صورتنده یازمادیگز؟ .

۱٤ — §

لسانمزده بعض کلمه‌لر باردرکه واو تلفظ قیلندیغی ویا خود هیچ برحرف تلفظ قیلنمادیغی حالده (غ) یازیلور :

صاغ. طاغ. طوغری. آغز. اوغل. آغر. طوغمق کبی.

طوغمق مصدرینك مشتقاتی دخی (غ) ایله یازیلور : طوغدی طوغار کبی. ماضی‌نقلیسی قاعده موجبنچه طوغغان یازلمق‌لازم بولسه‌ده تخفیف ایچون طوغان صورتنده یازیلور.

خسته معنی‌سنده بولغان آورو کلمه‌سی ایله طوری آت دیگانده طوری کلمه‌سی (غ) ایله یازیلماز.

املا : (۱)

طاش بیك آغر بولا. اسماعیل اوغلی یعقوب بیك یکت کشی. آرمود پش آغزمه توش. آچق آغز بوش قالماز. طوری آت جیکگان طوغری کیتکان. هر آورونك بر دواسی بار. قوری قاشق آغز یرتا . ایر بالا طوغسه سوینچی کوبراك بولا . حمد اولسون صاغ سلامت طورابز.

۱۵ — §

او چنچی قاعده : قایده، کمده، نرسه‌ده سؤاللرینه جواب بولغان سوزلرنك آخرنده‌غی اوستـلی دال حرفی هر نـه قدر قالین ایتلسه‌ده اوستکه علامت بولمق ایچون الف یازیلماز های رسمیه‌گنه یازیلور .

---

(۱) **اخطار:** بوجمله‌لرنی سویلاگانچه ایتوب مثلا طاش بیك آور بولا . اسماعیل اولی یاقوب بیك یکت کشی دیوب یازدرمق لازمدرکه غلط سویلانگان حالده درست یازارغه اوگرانسونلر.

املا :

احمد اویده. قلم عمرده. کتاب اوستالده. طاغده طاش بار. آغزده تش بار. کوزگی بولمه‌ده. عمردن قلم صورادم. طاهرده دیدی. آت آرانده. آبزی آبزارده. سوقا قرده چانا قارده. هرکشینڭ اغزنده اوطز ایکی تشی بار. محسن اویده. جوهر یرده یاتماز. نوح پیغمبر زماننده طوفان بولغان. خطیب جمعه‌ده خطبه اوقیدر. بزنڭ پیغمبرمز مدینه شهرنده مدفوندر.

١٦ — §

ك، ب، ت، چ، ق، س، ش حرفلرندن صوڭره کیلگان دال حرفی (ت) ویاخود (ط) کبی ایتلمك لسانمزنڭ شیوه‌سندندر. (د) حرفی ساکن بولسه دخی (ت) کبی تلفظ قیلنور.

(**ت**) یایسه (**ط**) ایشتلوب (**د**) یازیلا طورغان فعللرنڭ باشقه صیغه‌لری‌ده (**د**) ایله یازیلمق تیوشدر. کورشدی، کورشدك، کورشدیڭز، یولقدم، ایتدك کبیلر.

املا :

سعید. فرید ایندی. کرتدی. کورشدی. یولقدی. سوکدی. صوقدی. احمد. محمد. محمود. رشید.

فرید سزنی کوردیمی؟ فرید کورمدی سعید کوردی. اول سڭا نی‌ایتدی؟ احمد ایله کورشدم دیدی. ساعت نیچه‌ده کیلدیڭز؟ ساعت سکزده بونده ایدم.

اول کیتدی. بز قایتدق. بن ایتدم. مکتبده معلم سبق اوقوتدی. آنلر قایتدیلر. سز کورشدڭز! بز کیتدك.

١٧ — §

دورتنچی قاعده : قایده، کمده، نرسه‌ده ویاحود قایدن، کمدن، نرسه‌دن، سوٴاللرینه جواب بولغان کلمه‌لرنڭ آخرنده (**ت**)

ویاخود (ط) طاوشلری ایشتلسه‌ده (د) یازمق لازمدر (۱) .

املا :

قاتق سوتدن بولا. قاتقدن سوزمه بولا. ایرکشی ایکمه‌گینی طاشدن چقارور. مکتبده درس اوقیلر. قوری وقتده قالوشدن کاوش یاخشیراق بولا. کیبتدن طوقز قلم آلدم. فرید قایتدقدن صوڭره سعید باردی. آربا لاپاسده. بوکون سزنی کوتدم. احمددن مکتوب آلدم. عاقل وعالم دشمان جاهل واحمق دوستدن خیرلیدر. آنی کوبدن کورگانم یوق. تل قلچدن اوتکنراکدر. طشده قار یاوغان. بزنڭ طرفده هوا بیك یاخشی ایکان.

۱۸ — §

ماضی‌ده متکلم علامتلری (دم، دق، دك) مضارعده خطاب علامتی اولان (سڭ، سڭز) هم خبر بولغان کلمه‌لردن صوڭره کیله طورغان (در)لرنڭ (دوم، دوق، دوك، سن، سز دور) صورتلرنده یازیلمقلری خطادر. فقط (سڭز) نڭ قصقارتیلوب بعضاً (سز) صورتنده یازیلماسی‌ده جائز کورلمشدر.

املا :

نی‌ساچسه‌ڭ شونی اوروسڭ. مکتبده طرشوب اوقوسه‌ڭز راحتینی صوڭغی کونده کوره‌چکسز. طرشسه‌ڭ راحتلی بولورسڭ.

---

(۱) **اخطار** : معلم افندی اوّلا شول قاعده‌نی شاکردلرگه یاخشیلاب آڭلاتور صوڭره املا تحتنده‌گی جمله‌لرنی سویلانگانچه ایتوب مثلا (ایرکشی ایکمه‌کنی طاشطان چقارور) دیوب شول سؤاللرنی صورار:

بوجمله‌ده (ط) ایشتلوب (د) یازیلاچق کلمه قایسیدر؟ بوسوزده نیچون(د)یازیلا؟

سؤال مکتبته درس اوقیلر دیگانده (د) ایشتلمینچه (د) یازیلاچق سوز قایسی؟

بوسوزده نیچون (د) یازیلا؟

دها بوایکی جمله‌ده بوکبی سؤاللر جوابلر ایراد ایدرك شاکردلرگه کاملا آڭلاتوب بترگاچ یوقاریده‌غی جمله‌لرنی ایتوب یازدرمق لازمدر.

ادبلی بولسه‌ڭ هر کمدن حرمت کوروسك. بز بوکون املا یازدق. نادانلق یوز قارالغیدر. ایتدم‌ده قایتدم. ایرکشی ایتکان سوزنده طورمق تیوشلیدر.

۱۹ — §

بشنچی قاعده: کمگه، نرسه‌گه، قایا سوءاللرینه جواب بولغان سوزلرنڭ آخرنده‌غی اوستلی (غ) اوستلی (ک) ویا (ق) حرفلرندن صوڭ اوستکه علامت بولمق ایچون الف یازیلماز هـ ای رسمیه گنه یازیلور.

املا:

آرباغه اوطوردم. آتقه آتلاندم. احمدکه بیردم. عمردن سوءال قیلدم. ابو بکرگه جواب بیردم. سعیدکه ایتدم. دفترگه یازو یازدم. الوغلارغه اطاعت ایتمك بورچمزدر. وطنغه محبت ایمانغه علامتدر. اوتکان اشکه قار یاوغان. طوغری ایتکان طوغانغه یارامی. مکتبکه بارغان اوقو یازو بلور، بارماغان نی بلور؟ اشدن قایتدم مسجدکه باردم. یکت کشیگه یتمش تورلی هنر آز.

۲۰ — §

املا:

بر آدم ایکنچی آدمگه ایزگولك ایتمك تیوشدر. ایرته‌نڭ اشینی کیچکه قالدرمق یالقاولق علامتیدر. کچکنه وقتده مکتبکه بارمق آدملر ایچون فرض اشدر.

طاغغه قاراب طاغ بولما. طاغغه منمه طایارسڭ. ایشکدن کردی تورگه اوزدی. طوغان اوسکان یرگه وطن دیرلر. طمع قیلمق گناهدر. مکه‌گه باروب حج قیلغان کشیگه حاجی دیلر. نعمتکه شکر ایتمگانلرنڭ نعمتی زائل بولور.

حاجی کلمه‌سینی (ی) ایله یازمق خطا ایسه‌ده استعمالی بیك کوب بولغانلقدن غلط مشهور دن عد ایتمك ممکندر.

سؤاللر: طاقغه دیگان سوزنی نی ایچون واو برله (طاوغه) صورتنده یازمادیگز؟ نی ایچون (ت) برله یازمادیگز ؟ طاغغه دیگانده الف برله (طاغغا) صورتنده یازارغه یاریمی؟ بونیندی سؤالـگه جواب بولادر؟ نعمتکه دیگان سوز قایسی سؤالـگه جواب بولا ؟ .

۲۱ — §

مفرد و جمع

ترکچه‌ده کلمه یامفرد بولور آربا، چانا، اوگوز کبی ویاجمع بولور آربالار، چانالار، اوگوزلر کبی. شول کلمه‌لرنك آخرنده بولغان (**لار**) وياخود (**لر**) حرفلرینه **(ادات جمع)** دیرلر.

التنچی قاعده: ادات جمع قالین ایتلـگان کلمه‌لرده (**لار**) نچکه ایتلـگان کلمه‌لرده (**لر**) یازیلور.

شولای‌ده بولسه (**بالا**) کبی مفردلرینك آخرنده (**لا**) بولغان کلمه‌لر ایـله اورته‌چه تلفظ قیلنغان کلمـه‌لرده سوزنی اختصار ایچون (**لر**) یازمق اولی‌در.

املا :

بو کون مکتبده ایبداشلرم ایله درس اوقودم. حسین آبزیلرغه قوناقلار کیلـگان. کیرته‌گه قارغـالار قونغان. بو کون بازاردن اوزون کیرته‌لر آلدم. کامل کورکالر آلدی. بو سنه باغچه‌لرده آلما کوب بولغان. کوزگیلرك بارمی؟ بوکون تره‌زه‌لر طوتغان ایکان. عالم وفاضل انسانلرنك قدرلری وطن وماتلرینـه خدمت ایـله آرتور. پیغمبرلر گناهدن پاکدر. پیغمبرلرگـه، فرشته‌لرگه، کتابلرغه، قیامت کونینه ایمان ایتمك هر مسلمان‌غه فرضدر.

۲۲ — §

.(غ) ایتلوب (گ) یازیلا طورغان کلمه‌لر.

انسانمزده بعض کلمه‌لر باردرکه آخرلرنده (غز) ویا (گز) ایشتلدیکی

حالده (ڭز) یازیلور . بونلرده قاعده ماضیٔ شهودی وامرلرنڭ جمع مخاطب صیغه‌لری ایله نرسه‌ڭز سؤالنه جواب بولغان کلمه‌لردر.

ماضی شهودی. ــ شول فعلدرکه بر اشنڭ اوتکان زمانده بولدیغنی متکلمنڭ بالذات مشاهده‌ایلدیکینی بلدرر. کیلدی، قایتدی، باردیڭز، کیلدیڭز، کوردیڭز، بلدیڭزکبی (۱)

بوکبی سوزلرنڭ (ڭز) دن اوّلگی حرفی اونسلی بولماغانلرنده (ڭز)دن اوّل بر (ی) یازیلسه کورکامراك بولادر آلیڭز، کوردیڭزکبی.

املا :

کتابڭزنی عثمان آلدی. ابوبکر بزگه یالگزغنه کیلدی. پچان جیارغه باردیڭزمی؟ نی اشلاب طوراسز، اوطون کیسڭز، تیك طورماڭز یازو یازیڭز. محمدکه ایتڭز کتابلرنی کیترسون. قاراڭز بتسکان بولسه آلڭز. وقتڭزنی بوشقه اوزدرماڭز. آرتق آقچه‌ڭز بولسه کتاب آلڭز. باقچه‌ڭزدن فائده‌لاندیڭزمی؟ درسلرڭزنی بلگان بولسه‌ڭز آزراق تنفس ایتڭز. کتابلرڭزنی صاقلاب طوتڭز. صاغزڭز بولسه بزگه‌ده بیریڭز. اوگزیکڭزنی آلوب قایتدیڭزمی؟

§ — ۲۳

ص س ث حرفلری:

لسانمزده (ص، س ث) حرفلری بلافرق تلفظ قیلنوب اصل ترکچه بولغان کلمه‌لرنی (س) ایله یازمق جائز بولسه‌ده کوبراك محررلر طرفندن (ص) ایله یازیلغان ترکچه کلمه‌لر ایله، (ص) و (ث) ایله یازیلغان عربچه کلمه‌لرنڭ مشهورلری توبنده کورستلمشدر.

---

(۱) اخطار: بوخصوصده برقاعده سویلاب بالالرغه آڭلاتمق متشکل بولدیغندن تلدن‌گنه برنیچه مثاللرکیتروب آڭلاتمق هم آلده‌غی درسده‌گی سوزلرنی سویلانگانچه ایتوب یازدرمق، صوڭره برر برر سؤال ایتمك تیوشدر.

سوءاللر: طاغفه دیگان سوزنی نی ایچون واو برله (طاوغه) صورتنده یازمادیگز؟ نی ایچون (ت) برله یازمادیگز ؟ طاغغه دیگانده الف برله (طاغغا) صورتنده یازارغه یاریمی؟ بو نیندی سؤالـگه جواب بولادر؟ نعمتکه دیگان سوز قایسی سؤالـگه جواب بولا ؟ .

§ — ۲۱

مفرد و جمع

ترکچه‌ده کلمه یامفرد بولور آربا، چانا، اوگوز کبی ویاجمع بولور آربالار، چانالار، اوگوزلر کبی. شول کلمه‌لرنك آخرنده بولغان (**لار**) ویاخود (**لر**) حرفلرینه **(ادات جمع)** دیرلر.

التنچی قاعده: ادات جمع قالین ایتلگان کلمه‌لرده (**لار**) نچکه ایتلگان کلمه‌لرده (**لر**) یازیلور.

شولای‌ده بولسه (**بالا**) کبی مفردلرینك آخرنده (**لا**) بولغان کلمه‌لر ایله اورته‌چه تلفظ قیلنغان کلمه‌لرده سوزنی اختصار ایچون (**لر**) یازمق اولی‌دیر.

املا :

بو کون مکتبده ایبداشلرم ایله درس اوقودم . حسین آبزیلرغه قوناقلار کیلگان. کیرته‌گه قارغالار قونغان . بو کون بازاردن اوزون کیرته‌لر آلدم . کامل کورکالر آلدی . بو سنه باغچه‌لرده آلما کوب بولغان. کوزگیلرك بارمی؟ بوکون تره‌زه‌لر طوکغان ایکان. عالم وفاضل انسانلرنك قدرلری وطن وملتلرینه خدمت ایله آرتور. پیغمبرلر گناهدن پاکدر . پیغمبرلرگه، فرشته‌لرگه، کتابلرغه، قیامت کوننه ایمان ایتمك هر مسلمانغه فرضدر.

§ — ۲۲

. (غ) ایتلوب (ك) یازیلا طورغان کلمه‌لر.

انسانمزده بعض کلمه‌لر باردرکه آخرلرنده (غز) ویا (گز) ایشتلدیکی

حالده (ڭز) یازیلور . بونلرده قاعده ماضیٔ شهودی وامرلرنڭ جمع مخاطب صیغه‌لری ایله نرسه‌ڭز سؤالنه جواب بولغان کلمه‌لردر.

ماضی شهودی. ـ شول فعلدرکه بر اشنڭ اوتکان زمانده بولدیغنی متکلمنڭ بالذات مشاهده‌ایلدیکینی بلدرر. کیلدی، قایتدی، باردیڭز، کیلدیڭز، کوردیڭز، بلدیڭزکبی (۱)

بوکبی سوزلرنڭ (ڭز) دن اوّلکی حرفی اوستلی بولماغانلرنده (ڭز)دن اوّل بر(ی) یازیلسه کورکاماراک بولادر آلیڭز، کوردیڭزکبی.

املا:

کتابڭزنی عثمان آلدی. ابوبکر بزگه یالغزغنه کیلدی. پچان جیارغه باردیڭزمی؟ نی اشلاب طوراسز، اوطون کیسڭز. تیك طورماڭز یازو یازیڭز. محمدکه ایتڭز کتابلرنی کیترسون. قاراڭز بتکان بولسه آلڭز. وقتڭزنی بوشقه اوزدرماڭز. آرتق آقچه‌ڭز بولسه کتاب آلڭز. باقچه‌ڭزدن فائده‌لاندیڭزمی؟درسلرڭزنی بلگان بولسه‌ڭز آزراق تنفس ایتڭز. کتابلرڭزنی صاقلاب طوتڭز. صاغزڭز بولسه بزگه‌ده بیریڭز. اوگزیڭزنی آلوب قایتدیڭزمی؟

۲۳ — §

ص س ث حرفلری:

لسانمزده (ص، س ث) حرفلری بلافرق تلفظ قیلنوب اصل ترکچه بولغان کلمه‌لرنی (س) ایله یازمق جائز بولسه‌ده کوبراك محررلر طرفندن (ص) ایله یازیلغان ترکچه کلمه‌لر ایله، (ص) و (ث) ایله یازیلغان عربچه کلمه‌لرنڭ مشهورلری توبنده کورستلمشدر.

---

(۱) اخطار: بوخصوصده بر قاعده سویلاب بالالرغه آڭلاتمق مشکل بولدیغندن تلدن‌گنه برنیچه مثاللرکیتروب آڭلاتمق هم‌آلده‌غی درسده‌گی سوزلرنی سویلانگانچه ایتوب یازدرمق، صوڭره برر برر سؤال ایتمك تیوشلر.

ترکچه سوزلر:

صاتمق، صاتو، صو، صورامق، صاران، صاچ، صاوت، صاری، صاغر (صاغراو) صییر = صغر، صویمق، صالمق، صوغان، صایلامق، صماوار، صالفیت، صاغ.

صدقه، صبر، صابر، مصرف=(راصخود)=مصارف، صواب، صفا، صالح، صبری، اصلاح، عصر، اصرار، حاصل، مصر، صورت، صحبت، صدر، صدع، صلات، صوم، اصول، مصطفی.

تنبیه کلام قدیم رسم خطی (صلوة، زکوة) ایسه‌ده بو کلمه‌لر ترکچه عباره آراسنده صلات وزکات صورتنده یازیلمقده‌درلر.

۲٤ - §

املا:

صاراندن خیر کوتمك طاشدن یوکه صویمق کبیدر. صابر آبزی صو صوری صاری صاوتقه صالوب بیر. صو طوڠارسه بوز بولا. صبر ایتکان مرادینه یتکان. صبر توبی صاری آلتون. شول سائلگه صدقه بیر. قلملریگزنی صندرماڠز. صییرلریگز بارمی؟ صفا اوغلی صالح بیك یاخشی صاتو ایته. صابر آغای حجدن قایتقان کورشوگه باردیگزمی؟ بو کیچه یکرمی بش صحیفه‌لی برکتاب اوقوب چقدم. بو کتابنڭ صحیفه‌سنده نیچه سطر بار. علمنڭ اوّلی صوغاندن آچی بولسه‌ده آخری بالدن طاتلی. جهلنڭ اوّلی بالدن طاتلی بولسه‌ده آخری صوغاندن آچیدر. (١)

۲٥ - §

(ث) ایله یازیلغان کلمه‌لرنڭ مشهورلری:

ثواب، ثابت، اثر، حرارت، تأثیر. کثیر. کثرت. اکثریا.

---

(١) اخطار: هر املا صوڭنه مناسب سؤاللری ایراد واستجواب ایتمك معلملره طابشرله‌شدر.

میراث. مثقال. عثمان. حارث. حراث. ثروت. مبعوث. وارث. ثوبان

املا :

دعوا کنی اثبات ایتدیکمي؟ ثابت آغاسندن میراث الدی. کوب سوز سویلەدم هیچ بری تأثیر ایتمدی. کثرت کوبلك کثیر کوب دیمکدر. بو کتاب عثمان افندی اثری بولسه کرك . عالم کشیلرنڭ سوزی بیك تأثیرلی بولا . اکثریا کوب وقتده دیمکدر. بر قداقده طوقسان آلتی مثقال بار. افطار قلدرمق ثوابلی بر اشدر سائللرگه صدقه بیرمك بیك ثوابدر. حارث ابن صالح بیك صبرلی یکت. ثوبان مصرغه باروب درس اوقوغان . علما انبیانڭ وارثیدر. ثوبان آغای بیك سویملی کشی. املا یازودن مقصد دورست یازارغه اوگرانمکدر. سلیم سوزنده اصرار ایتسەده تأثیری بولمادی تأثیرسز بولدی

٢٦ — §

شدەلی حرفلر:

لسانمزده بیك کوب عربی کلمەلر باردرکه برجنسدن ایکی حرف ایتلدیکی حالده برحرفکنه یازیلور. بویله ایکی تلفظ قیلنوب بر یازیلغان حرفلرگه شدەلی حرف دیرلر بونلرنڭ مشهورلری شونلردر:

الله. محمد. مظفر. جنت. جهنم. موٴلف. مصنف. دقت. محرم سنت. تشهد. ملت. اسلامیت. جنسیت. انسانیت. تنفس. معلم. صحت. مدت. مشغولیت. مکهٔ مکرمه. مدینهٔ منوره.

اما اصل ترکیچەده شده یوقدر. بلکه بر حرف تکرار یازیلمق تیوشلدر. بس یوللر، اسسی، قوللق کبی سوزلرنی (یولّر، اسّی، قولّق) صورتلرنده یازمق خطادر.

املا :

جنت وجهنم حقدر. هرایکیسی باردر. کتاب یازغان کشیلرگه

موءلف ومصنف دیرلر. نمازده تشهد اوقومق واجبدر. چالما کیمك سنتدر. فقیرلرگه صدقه بیرمك انسانیتدر. بزنك پیغمبرمز محمد صلی الله علیه وسلم بزگه دین اوگراتدی. معلمنك سوزلرینی دقت ایله طڭلامق بیك لازم براشدر. ملتی ایچون طرشقان کشیگه ملت پرور دیرلر. برمدت مشغولیتدن صوڭره تنفس ایتمك صحت ایچون بیك فائده‌لیدر. عربی آیلرنك برنچیسی محرم آییدر. کعبهٔ شریفه مکهٔ مکرمه‌ده‌در. مکهٔ مکرمه طرفلرنده کونلر بیك اسسی بولادر. الله تعالی گه قوللق ایتمك هرکمگه فرضدر. بویللرده بیك کوب یاڭی نرسه‌لر چقدی. اوّل زمانده مالّلرنی آت هم دوه‌لر برله یورتکانلر بوزمانده پاراخود هم تیمر یوللر ایله یورتمکده‌درلر.

سوءاللر: صدقه‌نی (س) ایله سدقه صورتنده یازارغه یاریمی ؟ ملت دیگان سوزنی ایکی لام‌ایله مللت دیوب نی‌ایچون یازمادیگز؟ دقت دیگانده شده‌لی حرف‌قایسی؟ شده نیندای کلمه‌لرده‌گنه بولورغه تیوشلی ؟ مالّلر دیگان سوزنی نی‌ایچون مالّر صورتنده یازمادیگز ؟ .

§ — ۲۷

یدنچی قاعده: عبد لفظی ایله باشلانغان کشی اسملرنده دال حرفندن صوڭره (ل) طاوشی ایشتلسه آندن اوّل برالف یازمق لازمدر. (۱)

مثاللری:

عبدالحمید. عبدالعزیز. عبدالکریم. عبدالغنی. عبدالحق. عبدالخالق. عبدالقدوس. عبدالقیوم. عبدالحی. عبدالاحد. عبد-الباری. عبدالقادر. عبدالجبار. عبدالواحد. عبدالهادی کبی اسملردر.

املا :

بوگون ایرته سزنی کورمك ایچون عبد الغنی کیلگان ایدی. عبدالقادر عبد الاحددن آقچه آلغان. عبد الکریم حاجی قایتقان

---

(۱) **اخطار:** بالالر تجوید کورمشلر ایسه بوقاعده‌نك اظهار قمریه‌گه بولغان مناسبتنی ده آڭلاتمق لازمدر.

ایکان کورشورگه باردیگزمی؟ عبدالحی آغای بیك بای کشی. مکهگه باروب حج قیلغان کشیلرگه حاجی دیلر. عبد الکبیر آبزی قوناقدن قایتدی. عبدالواحد بابای بیكقارتایغان ایکان. عبدالقدوس خلفهنك اوغلی عبدالقیوم مکتبکه کیتکان. عبدالحمیددن عبدالعزیز آبزیغه خط کیلدی. عبدالباری درسلرینی طرشوب اوقیدر.

۲۸ — §

سکزنچی قاعده: (۱) ایکی کلمهدن یاخود بر حرف ایله بر کلمهدن جیولغان سوزلرده ایکنچی کلمهنك اوّلنده (ل) صداسی ایشتلوب بو لام صداسندن صوڭره اظهار قمریه حرفلرندن برسی کیلسه لام حرفندن اوّل الف یازمق لازمدر.

اظهار قمریه حرفلری اون دورت حرفدر آنلر **(ابع حجك وخف عقیمه)** حرفلریدر.

مثاللری:

عبد الاحد. عبد الباری. عبد الغنی. عبد الحی. عبد الجبار. عبدالکریم. عبدالواحد. عبدالخالق. عبدالعزیز. عبدالقادر. عبد-المنان. عبد الهادی. نورالعیان. فیض العیان. نورالقمر. بالجملة. بالفعل. بالقوة. بالاتفاق. بالامتحان. خیر البشر.

بو سوزلرنی قاعدهلریله بلگاندن صوڭره توبانده‌گی جملهلر املا اولارق یازیلورغه تیوشلیدر.

املا:

عربی آیلرنك اوچنچسی ربیع‌الاول دورتنچسی ربیع‌الاخردر. ذوالحجه آیینك اونچی کونی قربان بیرامیدر. عربی آیلرنك

---

(۱) **اخطار:** یدنچی قاعدهنی تعمیم ایچون سکزنچی قاعدهنی دخی شاکردلرگه آڭلاتوب بیکلاتمك لازمدر. اگر بو رساله بوینچه املا تعلیم قیلنغان شاکردلر سکزنچی قاعدهنی طوغریدن طوغری آڭلارلق بولسهلر یدنچی قاعده سویلنمزسهده بر بأس یوقدر.

اون برنچیسی ذوالقعده‌در. هر انسان بالقوة کاتبدر. لکن بالفعل کاتب بولمق ایچون تحصیل ایتمك لازمدر. بالاتفاق درسکه طورشقان صنفده درس بلمگان شاکرد بولماز. شاکردلرنڭ درسکه‌طورشقانلقلری بالامتحان معلوم بولور.

§ — ۲۹

طوقزنچی قاعده: آخرنده ساکنلی (با) بولغان کلمه‌لرده بادن اوّلگی حرف اوترولی بولسه اوتروگه علامت ایچون بر واو یازمق تیوشدر. اونوب، کوروب، کیلوب کبیلر.

املا:

درسلریڭزنی اوقوب بترگاچ یازو یازیڭز. وظیفه‌لریڭزنی یازوب اشلریڭزنی بتروب قویڭز. عبد الملك باروب کوگاچ عبد-المنان چقوب کیتدی. عبد الحق حضرت قایچان کیله؟ تیلغرامنه قاراغانده بو کون کیلوب یترگه کیراك ایدی نیشلاب کیلمگاندر. اوزندن مکتوب آلغانڭ بارمی؟ مکتوب آلغان ایدم چهارشنبه کون بارا آلماسه‌مده پنجشنبه‌دن قالمام دیوب یازغان ایدی.

سوءاللر: (یازوب) دیگانده واوسز هم (کیلوب) دیگانده لامنی یاغه قوشوب خیلب صورتنده یازارغه یاریمی؟
یازو یازیڭز دیگانده نی‌ایچون (یازغز) صورتنده یازمادیڭز؟ نی ایچون (ڭز)دن اوّل بر یا یازدیڭز؟

§ — ۳۰

اوننچی قاعده: ایکی کلمه‌دن مرکب بولغان عربی سوزلرده ایکنچی کلمه‌نڭ برنچی حرفی شده‌لی بولسه آندن اوّل (ال) یازمق لازمدر.

مثاللری: عبدالرحیم، عبدالرشید، علیه السلام، نصف النهار، فیض الرحمن، خیر الناس، وقت الظهر، خیر الدین کبی سوزلردر. (۱)

---

(۱) **اخطار:** بو قاعده‌نڭ ادغام شمسیه‌گه بولغان مناسبتی‌ده ذکر ایتلدیکدن صوڭره تو بنده‌کی جمله‌لر یازدریله‌چقدر.

املا :

عبد الناصر اوغلی عبد الستاردن عبد الخالق عبد الرشاد او عبید بر مکتوب کیلگان ایکان عبد الرزاق اوقوب بیرگان. عبد الرحیم نینگ اوینده آیة الکرسی یازیلغان بر لوحه بار سز آنی کوردیکزمی. عبد الرحمن یازو یازا عبد الرشید قاراب طورا. نصف النهار کوننگ یاریطیسی معنی سنده اولوب بعد الزوال توشدن صونگره دیمکدر. وقت الظهر اویله وقتی، پیغمبرمز محمد علیه السلام خاتم الانبیادر. قرآنده بیان قیلنغان یکرمی سکز پیغمبرنینگ اسملرینی بلمک هر مؤمن ومسلمانغه واجبدر. ابراهیم، اسحاق، یعقوب علیهم الصلوة والسلام قرآن کریمده بیان قیلنغان پیغمبرلردر.

§ — ٣١

اون برنچی قاعده: آخرنده (الله) لفظی بولغان کشی اسمینده مذکور لفظدن اوّل واو یازمق خطادر. (عبد الله، فیض الله) کبی سوزلرنی (عبدو الله، فیضو الله) صورتلرنده یازمق کبی.

بو کیچه سخی الله ایله برلکده آشقه بارابز. مکهٔ مکرمهده بیت الله بار. زینت الله بالفعل کاتبدر. عطاء الله حضرت بیک عالم کشی. صفی الله ملا بزگه کیلگاچ جار الله آغایلرغه بارسهق کرک. خیر الله افندی کتاب یازوب قزان مطبعه سنده باصدروب آلغان. شول کتابدن عین الله بای بش یوز عدد صاتوب آلغان.

نور الله، لطف الله، کلیم الله، اهل الله، فضل الله، رحمة الله، عارف الله، خیر الله کبی اسملر بزنینگ روسیه مسلمانلری آراسنده بیک کوب بولادر. رسول الله صلی الله علیه وسلم مکه شهرنده طوغدی. اتکاسی عبد الله اسملی ایدی.

§ — ٣٢

ض، ظ، ز، ذ حرفلری :

لسانمزده ض، ظ، ز، ذ حرفلری بلافرق تلفظ قیلنوب اصل ترکیجه

بولغان کلمه‌لرنی هر وقت (ز) ایله یازمق جائز بولسه‌ده عربچه کلمه‌لرنڭ قایسی حرف ایله یازیلاچغنی مطلقا بلمك لازمدر. بوننڭ ایچون (ض، ظ، ذ) حرفلری ایله یازیلا طورغان کلمه‌لر آیرم آیرم توبانده کورسه‌تلمشدر.

(ض) ایله یازیلا طورغان کلمه‌لرنڭ مشهورلری:

فرض، رمضان، امضا، مریض، حضور، رضا، ضیا، حضرت، ضرورت، ارض، بعض، فاضل، فضیلتلو، قاضی، ضرب، مضروب، ضرر، ضمه، ماضی، مضارع، مضمون، ضلالت، تضمین، ضمننده، مرتضی، مضمضه، فضلیت، ضیافت، فیض‌الله، تواضع، ضرر، فضه، ضایع (١)

املا:

رمضان آینده روزه فرض. هر مکتوبکه امضا قویمق لازمدر. مریض حضورنده کوب سوز سویله‌مك تیوش توگلدر. قضاغه راضی بولمق کرك، حضرت علی رضی الله عنه دورتنچی خلیفه‌در. اوتکان زمانغه ماضی، کیله‌چك زمانغه مستقبل، حاضرگی زمانغه حال دیلر. مضارع حال ایله مستقبل آراسنده مشترکدر. طهارتده مضمضه سنتدر. حاصل ضرب مضروبقه تقسیم قیلنسه مضروب فیه چقا.

§ — ٢٣

(ظ) ایله یازیلا طورغان کلمه‌لرنڭ مشهورلری:

ظلم، ظالم، ظلمت، ظرف، ظریف، حافظ، ناظر، مظلوم، ظهور، ظاهر، مظهر، امام اعظم، ظفر، وظیفه.

املا:

ظریف مظلوم کشی. هر مکتبده بر ناظر بار. ظلمت قارانغیلق. ظالم ظلم ایتوچی. مظلوم ظلم ایتلمش دیمکدر. نفسنڭ ظلمندن قورتلغان کشی دنیا وآخرتده خور بولماز. ایزگولر ایله کورشمك یاوزلرنڭ شرندن حفظ ایدر.

---

(١) اخطار: بو کبی کلمه‌لرنڭ معنالرینی بلدرمك کوب فائده‌لیدر.

§ — ۳٤

(ذ) ایله یازیلا طورغان کلمه‌لرنڭ مشهورلری:

ذکر، مذکور، ذاکر، ذکور، ذهن، ذات، ذکی، ذهنی، عذر معذور، اذان، اذن، لذت، لذیذ، مذکر، رذالت، رذیل، نذر، مذهب، مذموم، ذوق، عذاب، ذم، مأذون، اذیت، کذب، ذبح.

املا:

گناهکار کشیگه آخرتده عذاب قاتیدر. موٴذن اذان ایتدی ذاکر امام بولدی. صاحب عذرنڭ طهارتی وقت چقمق ایله‌ده بوزلور. عملده مذهبمز امام اعظم ابوحنیفه مذهبیدر. کذب بیك مذموم بر صفتدر. هیچ برکشینی ذم ایتمك عقللیلر اشی توگلدر.

§ — ۳۵

اون ایکنچی قاعده: آخرنده تأ ساکنه ایله (دین) لفظی ایشتلگان کشی اسملرنده (تا) یازیلماز، بلکه مذکور لفظدن اوّل (ال) یازیلور. شهاب‌الدین، علاج الدین، نورالدین، ناصرالدین، مفتاح‌الدین، قطب‌الدین، مصباح‌الدین کبی.

املا:

خواجه نصرالدین کتابینی اوقوغانڭز بارمی؟ شمس الدین آبزیدن آلوب برکره اوقوغان ایدم. بوگون یس شریف اوقوب خواجه بهاء الدین روحنه باغشلادم. بزنڭ محله‌نڭ امامی علاج الدین حضرت موٴذنی قطب الدین آبزی. سیف الدین اوغلی عین الدین بیك ادبلی یکت. حسن الدین بیك تربیه‌لی بالا.

§ — ۳٦

فائده: ترکیچه‌ده کلمه یا اسم بولور (احمد، کتاب، کشی) کبی. ویا فعل بولور (اوقودی، یازار، کیله‌چك) کبی. ویا مصدر بولور (اوقومق،

یازمق، کیلمك) کبی. ویا ادات بولور (ده، دن، نك، مق، مك) کبی.

اون او چنچی قاعده: ادات مصدر بولغان (مق) ایله (مك) هیچ بر وقت آیرلماز اوقومق، یازمق، کورمك کبی، لکن (طوقماق، بارماق، چاقماق، قایماق، کولمه‌ك) کبی اسملرنی مصدرلردن آیرمق ایچون میمدن صوڭ الف ویا های رسمیه یازمق لازمدر.

املا :

چاقرمق سزدن بارمق بزدن کوب کشیلر اوقومق بلور. امایازمق بلمز. کورمکدن کورمه‌مك آرتق بولغان وقتلرده بولا. شول آغاچدن طوقماق یاصا. شرپی بولماغانده چاقماق طاشی ایله‌ده اوت قابزمق ممکندر. بارماقلری اوزون بولغان کشی یازوغه اوستا بولا. سوتنڭ قویوسنه قایماق دیلر. کولمه‌کنڭ جیڭی اوزون بولماسون. یوق‌بار نرسه‌دن کوالمك عیبدر. اول بزنی کورمکچی بولغان ایدی لکن کیلوب یتشه آلمادی بز چغوب کیتدك.

٣٧ - §

آخرلرنده الف ایشتلوب (ی) یازلغان کلمه‌لر :

لسانمزده بر نیچه عربچه سوزلر باردرکه آخرلرنده الف سویله‌نلدیکی حالده (ی) یازلور بو سوزلرنی بلمك لازمدر.

مصطفی، موسی، عیسی، معنی، اعلی، مرتضی، یحیی، مستثنی، اولی، تعالی، اخری، حتی، تقوی، فتوی، کبیلر.

املا :

قرآنده بیان قیلنغان پیغمبرلرنڭ یکرمی آلتنچیسی یحیی علیه الصلوة والسلام. حضرت عیسی یکرمی یدنچی پیغمبردر. موسی علیه السلام مصر شهرنده دنیاغه کیلدی، مصر پادشاهی فرعوننی طوغری یولغه دعوت ایچون الله تعالی طرفندن مبعوث بولدی. کوب قاعده‌لرده مستثنی بولا. مرتضی اوغلی مصطفی بیك فقیر آدم حتی کیارگه کیومی ده

یوق. بزنك كتابمز سزنك كتابكزدن اعلی بولسه کیراك. رضاء الدین افندی بیك تقوی کشی. دعوی بلادلیل باطل بولدیغنی هرکم بله. ضیاءالدین بیك معلوماتلی کشی. مالدن علم اولی چونکه مال بیره بیره بته، علم بیرگان صاین آرتا.

۳۸ - §

برنچی قاعده‌نك مستثنی سی:

(دن)، (ده)، (گه)، (غه)، (قه)، (نك) کبی اوزلگندنگنه معنی آڭلاشلماغان اداتلرنی برنچی قاعده موجبنچه حروف متصله‌گه قوشوب یازمق لازم بولسه‌ده مذکور اداتلرنی علملرگه یعنی اسم خاصلر ایله سوزنك آخرنده (ی) بولغان کلمه‌لرنك بعضلرینه، هم (ی) صورتنده یازیلغان الف بولغان کلمه‌لرگه قوشوب یازمق تیوش‌دگلدر. بونلردن باشقه لسانمزده مستعمل ترکیب عربیلر ایله لسانمزده بیك آز استعمال قیلنه طورغان عربی مفرد کلمه‌لرگه‌ده عربیلك قوّتینی یوغالتماسون ایچون قوشمامق اولی‌در. بوخصوص توبانده‌گی قاعده ایله افاده قیلنور.

اون‌دورتنچی قاعده: کشی اسملرینه، سوزنك آخرنده الف اوقولا طورغان (ی) بولغان سوزلرگه، لسانمزده آز سویلنه طورغان باشقه عربی کلمه‌لرگه (دن)، (گه)، (نك) کبی اداتلرنی قوشوب یازمق ممکن بولسه‌ده قوشمینچه یازمق اولی‌در. (۱)

املا:

عبدالرحمن‌دن ساعت آلدم، عبدالرحیم‌گه صاتدم. حدیث شریف پیغمبرمز محمد علیه السلام‌دن ایشتلگان سوزلردر. الله تبارك وتعالی حضرتلری طوغری یولدن آیرلغان انسانلرغه طریق حقنی کورستمك

---

(۱) اخطار: بوقاعده ایچون آیرم‌آیرم مثاللر کورسه‌توب آڭلاتدقدن صڭره معنی، موسی کبی آخرنده الف مقصوره بولغان کلمه‌لرگه آدواتدن برینی قوشمق اصلا جائز بولماغانلقنی سویله‌دیکدن صوڭره یوقاریده‌غی جمله‌لرنی ایتوب یازدرمق لازمدر.

یازمق، کیلمك) کبی. ویا ادات بولور (ده، دن، نك، مق، مك) کبی.

اون او چنچی قاعده: ادات مصدر بولغان (مق) ایله (مك) هیچ بر وقت آیرلماز اوقومق، یازمق، کورمك کبی، لکن (طوقماق، بارماق، چاقماق، قایماق، کولمه‌ك) کبی اسملرنی مصدرلردن آیرمق ایچون میمدن صونك الف ویا های رسمیه یازمق لازمدر.

املا:

چاقرمق سزدن بارمق بزدن کوب کشیلر اوقومق بلور. امایازمق بلمز. کورمکدن کورمه‌مك آرتق بولغان وقتلرده بولا. شول آغاچدن طوقماق یاصا. شرپی بولماغانده چاقماق طاشی ایله‌ده اوت قابزمق ممکندر. بارماقلری اوزون بولغان کشی یازوغه اوستا بولا. سوتنك قویوسنه قایماق دیلر. کولمه‌کنك جیکی اوزون بولماسون. یوق‌بار نرسه‌دن کوالمك عیبدر. اول بزنی کورمکچی بولغان ایدی لکن کیلوب یتشه آلمادی بز چغوب کیتدك.

§ - ۳۷

آخرلرنده الف ایشتلوب (ی) یازلغان کلمه‌لر:

لسانمزده بر نیچه عربچه سوزلر باردرکه آخرلرنده الف سویله‌-نلدیکی حالده (ی) یازلور بوسوزلرنی بلمك لازمدر.

مصطفی، موسی، عیسی، معنی، اعلی، مرتضی، یحیی، مستثنی، اولی، تعالی، اخری، حتی، تقوی، فتوی، کبیلر.

املا:

قرآنده بیان قیلنغان پیغمبرلرنك یکرمی آلتنچیسی یحیی علیه الصلوة والسلام. حضرت عیسی یکرمی یدنچی پیغمبردر. موسی علیه السلام مصر شهرنده دنیاغه کیلدی، مصر پادشاهی فرعوننی طوغری یولغه دعوت ایچون الله تعالی طرفندن مبعوث بولدی. کوب قاعده‌لرده مستثنی بولا. مرتضی اوغلی مصطفی بیك فقیر آدم حتی کیارگه کیومی‌ده

یوق . بزنك كتابمز سزنك كتابگزدن اعلی بولسه كیراك . رضاء الدین افندی بیك تقوی كشی . دعوی بلادلیل باطل بولدیغنی هر كم بله . ضیاءالدین بیك معلوماتلی كشی. مالدن علم اولی چونكه مال بیره بیره بته، علم بیرگان صاین آرتا .

۳۸ — §

برنچی قاعده‌نك مستثنی سی:

(دن)، (ده)، (گه)، (غه)، (قه)، (نك) كبی اوزلگندنگنه معنی آڭلاشلماغان اداتلرنی برنچی قاعده موجبنچه حروف متصله‌گه قوشوب یازمق لازم بولسه‌ده مذكور اداتلرنی علملرگه یعنی اسم خاصلر ایله سوزنك آخرنده (ی) بولغان كلمه‌لرنك بعضلرینه، هم (ی) صورتنده یازیلغان الف بولغان كلمه‌لرگه قوشوب یازمق تیوش دگلدر. بونلردن باشقه لسانمزده مستعمل تركیب عربیلر ایله لسانمزده بیك آز استعمال قیلنه طورغان عربی مفرد كلمه‌لرگه‌ده عربیلك قوّتینی یوغالتماسون ایچون قوشمامق اولی‌در. بو خصوص توبانده‌گی قاعده ایله افاده قیلنور.

اون دورتنچی قاعده: كشی اسملرینه، سوزنك آخرنده الف اوقولا طورغان (ی) بولغان سوزلرگه، لسانمزده آز سویلنه طورغان باشقه عربی كلمه‌لرگه (دن)، (گه)، (نك) كبی اداتلرنی قوشوب یازمق ممكن بولسه‌ده قوشمبنچه یازمق اولی‌در. (۱)

املا :

عبدالرحمن‌دن ساعت آلدم، عبدالرحیم‌گه صاتدم. حدیث شریف پیغمبرمز محمد علیه السلام‌دن ایشتلگان سوزلردر. الله تبارك وتعالی حضرتلری طوغری یولدن آیرلغان انسانلرغه طریق حقنی كورستمك

---

(۱) **اخطار:** بو قاعده ایچون آیرم آیرم مثاللر كورسه‌توب آڭلاتدقدن صوڭ هم معنی، موسی كبی آخرنده الف مقصوره بولغان كلمه‌لرگه اداتلرنی برینی قوشمق اصلا جائز بولماغانلقنی سویله‌دیكدن صوڭره بوقاریده‌غی جمله‌لرنی ایتوب یازدرمق لازمدر.

ایچون حضرت عیسی‌نی یبردی. آندن آلتی عصر صوڭره پیغمبرمز محمد صلی الله علیه وسلم‌نی یبردی. انسان محتاج بولغان نرسه‌سنی الله‌دن صوراسون خلوص قلب ایله الله‌غه ایتلگان دعانڭ قبول بولاچغنده شبهه یوقدر.

سوءاللر: (ی) حروف متصله‌دنمی؟ حروف منفصله‌دنمی؟ حروف متصله‌دن بولسه (عیسی‌نی) دیگانده نی‌ایچون نونغه قوشمادیگز؟ (عبدالرحمن‌دن) دیگانده نونغی دالغه، (وسلم‌نی) دیگانده میم‌نی (نی) گه نی‌ایچون قوشمادیگز؟

§ — ٣٩

اون بشنچی قاعده: کمده، نرسه‌ده، قایده سوءاللرینه جواب بولماغان کلمه‌لردن صوڭ کیترلگان (ده) نی قوشوب یازمق ممکن بولسه‌ده قوشمیچه یازو اولی‌در.

املا:

اسدالله ایله سن‌ده بازارغه چقدیگمی؟ عارف الله‌نڭ کتابی سنده‌می؟ قلمگنی‌ده کتابگنی‌ده کیتردم. یاخشیلق قیل‌ده دیگزگه طاشلا بالق بلمسه خالق بلور. بزنڭ آولده شاکردلر بار، سزنڭ‌ده شاکردلریگز بارمی؟ کوکده قویاش برزینت اولدیغی کبی علم‌ده انسان‌نڭ وجودنده برزینتدر. انساننی اسیر ایتکان لطف واحساندر. انساننڭ لسان منمتنی قطع ایتکان‌ده ینه احسان وکرمدر. زورلرغه حرمت ایتکانلر اوزلری‌ده حرمت کوررلر.

§ — ٤٠

فائده: کیلمز؛ اوقوماز یازمازسگز کورمزسگز کبی فعل مضارع منفیلرنڭ آخرنده (س) ایشتلسه‌ده (ز) یازلور فقط بونلرنڭ مفرد غائبلری اسم یرنده کیترلوب براداتقه طوتاشسه (ز) یازلماز (س) یازلور بارماسقه کیلمسکه کبی.

اون آلتنچی قاعده: اوقوماز کورمز کبی کرك قالین وکرك نچکه ایتلگان کلمه‌لرده اوستلی میمدن صوڭره سین ساکنه

ایشتلسه‌ده (ز) یازلور. فقط بوکلمه‌لرگه برادات قوشلسه (ز) یازلماز (س) یازلور.

املا :

بالالر اوینغه آلدانماڭز. اویون آدمگه آقچه وایکمه‌ك بیرمز. آقچه‌سز ایکمه‌ك آلنماز. اویون هیچ بروقت قارین طویدرماز. اوقوب یازارغه، علم اوگرانمگه اجتهاد قیلڭز. بر آدم اوقومق یازمق بلسه هیچ بر وقت آچ قالماز، مدرسه‌گه کیلدیڭز ایندی اوقوڭز، اوقومسقه بولسه مدرسه‌گه کیلمه‌ڭز. چاقرغاچ نیك بارماسقه کیراك.

§ — ٤١

ضمیر متکلم واسم اشارت

لسانمزده ضمیر متکلم ایله اسم اشارت بولغان بو کلمه‌سینڭ احوال مختلفه‌سی (م) ایله تلفظ قیلنسه‌ده (ب) ایله یازلمق تیوشدر. بو نلرنڭ نیچك یازلدقلرینی بالالرغه آڭلاتمق ایچون هر ایکی صورتی توبنده کورسه‌تلمشدر.

ایتلووی	یازلووی	ایتلووی	یازلووی
مین	بن	بو	بو
مینی	بنی	مونی	بونی
مینم	بنم	منڭ	بونڭ
مینکی	بنمکی	منقی	بونڭکی
میڭا	بڭا	موڭا	بوڭا
مینده	بنده	مونده	بونده
میندن	بندن	موندن	بوندن
مینم برله	بنم ایله	مونڭ برله	بونڭ ایله (۱)

(۱) **اخطار**: مذکور کلمه‌لرنڭ سویلانووی باشقه. یازیلووی باشقه اولدیغنی تمامیله آڭلاتقاندن صوڭ (٤٢§) ده‌گی املانی تمام سویلانگانچه یعنی (بوگون میڭا ایکی کشی کیلوب سینی صوراغانلر ایدی مین اوده یوق دیدم) صورتنده ایتوب یازدرمق لازمدر.

§ — ٤۲

املا :

بوکون بڭا ایکی کشی کیلوب بندن سزنی صورادیلر. بونده یوق دیدم. بنم یکم سزده قالغان شونی ازلاب یبریکز. سنك پکك ده بنڪی توسلی بولسه ده سنککی بنمکنه قاراغانده ایسڪراك بولور آلشدروب (آلماشدروب) یبرمه ڭز قاراب یبریکز. سزنك صوراديغڭز امانت بونده بولسه ده مکتوب کیتر گان کشی بنی کورمیچه کیتدیکندن الده یبره آلمادم بوندن صوڭره باروچی بولسه انشاء الله یبررم.

§ — ٤۳

ضمیر غائب واسم اشارت

ضمیر غائب بولغان اول کلمه‌سیله اسم اشارت بولغان بو، شول کلمه‌لرینك جمعلری آلار بولار شولار دیوب ایتلسه‌ده آنلر، بونلر. شونلر صورتنده یازلمق لازمدر. بو کلمه‌لرنك نیچك یازلاچغنی بالالرغه لایقیله بلدرمك ایچون هربر حاللرینك ایتلو ویازلو صورتلری توبنده کورستلمشدر.

ایتلووی	یازلووی	ایتلووی	یازلووی
آلار	آنلر	بولار	بونلر
آلارنك	آنلرنك	بولارنك	بونلرنك
آلارنی	آنلرنی	بولارنی	بونلرنی
آلارغه	آنلرغه	بولارغه	بونلرغه
آلارده	آنلرده	بولارده	بونلرده
آلاردن	آنلردن	بولاردن	بونلردن
آلار برله	آنلر ایله	بولار برله	بونلر ایله
شولار	شونلر	شولارده	شونلرده
شولارنك	شونلرنك	شولاردن	شونلردن
شولارنی	شونلرنی	شولار برلن	شونلر ایله
شولارغه	شونلرغه		

املا :

بن آنلرغه برنچی صورتنی کورسه‌توب بونلردن تلسه‌کز قایسینی آلکز دیگان ایدم. آنلر اوزلری بز بونلردن آلمیبز شونلردن آلابز دیوب ایکنچی صورتدن صایلاب آلدیلار. بونلر کیتکاندن صوڭ آنلر کیلوب کردیلر. بونڭ کتابی سنڭ کتابڭدن یاکیراق ایکان. آنلرنڭ صنفلرنده بونلرنڭ صنفلرنده‌غیدن کوبراك شاکرد بار.

§ — ٤٤

غلط تلفظ قیلنغان سوزلر:

لسانمزده کوك کشی اسملری وکرك باشقه عربی وفارسی کلمه‌لردن بیك کوبلری غلط تلفظ قیلنمقده‌در. بوکبی سوزلرنڭ صورت تلفظلری ایله صورت کتابتلری توبانده کورستلمشدر.

غلط ایتله طورغان علملر:

آبصاندار	عبدالستار	غایف الدین		عفیف الدین
ابسلم	عبدالسلام	فتقتدین		فتح الدین
ایبتوالله	هبة الله	اوصمان		عثمان
شیدوالله	شهیدالله	اباکر		ابوبکر
نسیبوالله	نصیب الله	میناج		منهاج الدین
یاروالله	جارالله			

غلط تلفظ قیلنه طورغان علم بولماغان کلمات

قازنا	خزینه	مچت		مسجد
کاغز	کاغد	مزین		مؤذن
حزمت	خدمت	یومارد		جومرد
استات	استاذ	آظان	(مافظوم)	اذان
باقچه	باغچه	حزرت		حضرت
اورازا	روزه	مخزوم		مخدوم
قاظی	قاضی	ظرب		ضرب
فایدا	فائده	پاطشا		پادشاه

٤٥ — §

یوقاریده بیان ایتلمش قاعده‌لرگه تطبیق ایله ایتوب یازدرلاچق جمله‌لر:

کوك یوزنك قویاش بر زینت بولغانی کبی علم دخی انسانننك وجودنك بر زینتدر.

علمنك اوّلی صوغاندن آچی بولسه‌ده آخری بالدن طاتلیدر.

جهالتنك اوّلی بالدن طاتلی بولسه‌ده آخری صوغاندن آچیدر.

عالم بول‌ده باشماقلقده اوطورمغه راضی بول علم وکمالك بولمیچه یوقاری اوطورمغه هوس ایتمه.

صدقه‌نك خیرلیسی صدقهٔ جاریه یعنی مسجد، مکتب، مدرسه، خسته خانه، کوپر کبی انشا قیلنمش نرسه‌لردر.

علمنك خیرلیسی کتاب تألیف ایتمك ویاخود اوقوتمق ایله باشقه‌لرینی فائده‌لاندره طورغان علمدر.

٤٦ — §

انساننی اسیر ایتکان نرسه لطف واحساندر. انسانننك لسان مذمتنی قطع ایتکان ینه احسان وکرمدر.

احسان انساننی اسیر ایتدیکی کبی انسانننك مذمتنی‌ده قطع ایدر.

بو دنیا آمرلرنك عدالتی، عالملرنك علمی بایلرنك احسانی، فقیرلرنك دعاسیله قائمدر. ای برادر عاقل ایسه‌ك آچما سرك دوستکه. زیرا دوستنك دوستی باردر اول‌ده سویله‌ر دوستینه.

٤٧ — §

انسانك کمالی دورت شی ایله ظاهر بولور.

آنلرده: دولتلی وثروتلی وقتنده تواضع، قدرتلی وقتنده عفو، منتسز احسان، از نعمتکه شکر ایتمکدن عبارتدر.

مقصد ومرامنی حاصل ایتکان نرسه سعی واقدامدر. کوب عاقللر باردرکه معیشتدن عاجزدر. کوب جاهللر باردرکه الله تعالی‌نك نعمتنه مستغرقدر.

٤٨ — §

بر قارت کشی اورماندن اوطون کیسوب یلکه‌سینه کوتاروب

قایتقانده بیك آرغاچ یوکنی یرگه قویوب اوزینڭ فقیر حالندن شکایتکه باشلار اولومنی آرزو ایته‌ر. درحال قارشوسنه موت کیلوب نیچون چاقردیغنی صورادقده قارت کشی قورقوسندن آبدراب کیته‌ر، نی‌جواب بیررگه‌ده بلمز. بر آز صوڭره، شول اوطونلرنی کوتارتوب اوزمه یاردم ایتدرمك ایچون چاقردم دیوب جواب بیرر.

٤۹ — §

کون ایله توننی بیرگان خدا رزقکنی‌ده بیرر. هر بر اشنڭ جانی نظام وترتیبدر. سوزنڭ یومشاقلغی کوڭلنڭ آچقچیدر. عاقل وعالم دشمن جاهل واحمق دوستدن خیرلیدر. یاخشیلق ایتمك یاخشیلق کورمکدن آرتقدر. مکتب انسانلرنی حیوانلقدن قوتقارر. مکتب بالالرنی بر برینه قرداش ایتکان بر محلدر. اشلانگان طاش یرده قالماز.

۵۰ — §

علم بر آغاچدرکه یمشی عملدر. عملسز علم جانسز جسد کبیدر.
انسان ایچون ایڭ فائده‌لی حال اوزقدرینی وعقلینڭ درجه‌سنی بلوب اش کورمکدر. ادب نسبنی ستر ایدر.
کوب یاشاغان کوب بلمز کوب یوروگان کوب بلور.
اشچینڭ خانه‌سی طواو بولور. یالقاونڭ خانه‌سی بوش بولور.
بر ایسکی دوست ایکی یاڭی دوستدن آرتقدر. آلوچی یوق صاتوچی نیشله‌سون؟ صاتوچی یوق آلوچی نیشله‌سون.
انسان احسان قولیدر.

۵۱ — §

انساننڭ سوزی عقلنه اشی اصلنه دلالت ایته‌ر. انساننی زمان قدر تربیه ایتکان برشی یوقدر.
الله‌تعالی حضرتلری انسانلرنی اوزینه عبادت ایتمك ایچون خلق بیورمشدر. عبادت دیمك حق تعالی حضرتلرینڭ وحدانیتنی تصدیق ایتوب امرلرینه اطاعت ایله قوللق ایتمك دیمکدر.
انسانلرنڭ عملی یاخیر یعنی ایزگولك بولور و یاشر یعنی یاوزلق بولور.

شرنك شر بولدیغنی وهر حالده ضررلی بولدیغنی بلدیکی حالده شرنی اشله‌گان یاوز کشیلر انساندن معدود دگللر. بناءً علیه هر بر کشی اوزینك کوچی یتکانچه اوزینك خلقینی اصلاح ایتملیدر. وهم خیر طرفینه آشقملیدر.

۵۲ — §

بو دنیاده انسانلرنك یولداشلری اوچدر: دوست، مال، ایزگو عمل، بونلرنك ایك اشانچلیسی ایزگو عملدر. چونکه آخرتکه سفر ایتکانده مال اویدن چقماز، دوست قبرگه قدر کیتوب آندن اوزماز. لکن عمل خیر قبرگه برابر کورر برابر بولور. عمل خیر صاحبینی آنك دوستلری هیچ بر وقتده اونوتماز. یاوز خلقلی آدملر ایله یولداش بولمقدن صاقلانوب ایزگولر ایله یولداش بولمغه غیرت ایتملیدر.

۵۳ — §

دوستکزنك حیاتنده خیر ایله یاد و حقنده دعا ایتوب وفاتندن صوکره‌ده جماعتنه یاردم ایده‌رك مرحومنك روحنی شادلاندریکز.

علم تحصیل ایتمك ایستگان کشیلر عظمتی ترك ایتوب اطاعت ورعایتده کیمچیلك ایتمزلر. علم رتبه‌سی رتبه‌لرنك اعلی‌سیدر.

علم ومعارف تحصیل ایتمك ایچون طرشمق لازمدر چونکه علم ومعرفت ملتنك بایلغینه سبب بولور. علم ومعارف انسانك ذهننی زینتلندررر، کوکلینی نورلاندرر، اخلاقتنی اصلاح ایته‌ر.

۵۴ — §

علم ومعرفت دنیاده انسانك شرفینی آرتدرر خالقینی طانتدرر، صاحبینی دنیا وآخرتده مسعود ایته‌ر.

علم ومعرفت صاحبی، هیچ بر وقت آچ قالماز هر وقتده حرمت واعتبار کورر.

مسلمانلر علوم وفنون ترقیسنه بیك کوب خدمت ایتدکلری کبی ادبیاتده دخی بیك آلغه کیتمشلر ایدی.

انسانلرنك ایك خیرلیسی مسلمانلر منفعتنه خدمت ایتکانیدر.

اخطار: بوندن صوك شاکردلرنك مهارت کسب ایتولری ایچون باشقه رساله‌لردن املا یازدرلسه یازلغان رساله‌نك املاسینه تبعیت ایتمیوب بو رساله‌ده مذکور قاعده‌لر موجبنچه تصحیح قیلمق لازمدر.

صوك.